

REGULAMENT din 7 octombrie 2011

de organizare și funcționare a învățământului special și special integrat

EMITENT • MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII, TINERETULUI ȘI SPORTULUI

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 787 din 7 noiembrie 2011

Data intrării în vigoare 07-11-2011

Partea I

Dispoziții generale

Capitolul I

Prevederi generale

Articolul 1

În România, învățământul special și special integrat se adresează tuturor copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educaționale speciale (CES).

Articolul 2

(1) Învățământul special și special integrat este parte integrantă a sistemului național de învățământ din România, coordonat de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(2) Învățământul special și special integrat, de nivel preșcolar, primar, gimnazial, profesional, liceal și postliceal, pentru persoane cu CES (deficiențe/dizabilități/dificultăți de învățare, tulburări de limbaj și comunicare, tulburări socioafective și de comportament) se organizează și funcționează în conformitate cu prevederile Legii educației naționale nr. 1/2011 și ale Regulamentului de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar (ROFUIP), precum și în conformitate cu standardele cuprinse în documente naționale și internaționale: pacte, tratate, convenții, declarații și protocoale cu privire la drepturile și educația copilului la care România este parte semnatară.

Articolul 3

Statul garantează dreptul la educație al tuturor persoanelor cu CES. Învățământul special și educația integrată sunt parte componentă a sistemului național de învățământ preuniversitar.

Articolul 4

Învățământul special și special integrat reprezintă forme de instruire școlară diferențiate, adaptate și de asistență educațională, socială și medicală complexă, destinate persoanelor cu CES.

Articolul 5

Învățământul pentru persoanele cu CES (dizabilități) care se desfășoară în unitățile de învățământ special se numește învățământ special.

Articolul 6

(1) Învățământul special se organizează, după caz, în unități de învățământ special și în unități de învățământ de masă.

(2) Învățământul special integrat se poate organiza în clase speciale și individual sau în grupe integrate în clase de masă.

Articolul 7

Integrarea școlară a copiilor cu CES se realizează după cum urmează:

- a) prin clase și grupe speciale - pentru copii și elevi cu dizabilități - din unități școlare speciale sau din școli de masă;
- b) prin școli de masă, individual, cu sau fără servicii educaționale de sprijin;
- c) prin grupe sau clase din unități sanitare în care sunt internați copiii, elevii și tinerii cu boli cronice sau cu boli care necesită perioade de spitalizare mai mari de 4 săptămâni;
- d) la domiciliu (școlarizare itinerantă), pe o perioadă determinată;
- e) prin alte structuri școlare.

Articolul 8

(1) Învățământul special și special integrat se realizează pe baza principiilor învățământului democratic, a accesului tuturor copiilor la orice formă de educație, a dreptului la educație diferențiată și la pluralism educațional, a dreptului la educație la toate nivelurile, indiferent de condiția socială sau materială, de sex, rasă, naționalitate, apartenență politică ori religioasă sau vreo altă îngrădire ce ar putea constitui o discriminare.

(2) Diagnosticarea abuzivă a copiilor ca având CES, pe criterii de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, apartenență la o categorie defavorizată, precum și pe baza oricărui alt criteriu, se sancționează conform legilor în vigoare.

Articolul 9

CES pot fi derivate în principal din:

- a)** dizabilități (handicap) - care au la bază o deficiență sau boală;
- b)** dificultăți de învățare și tulburări de limbaj.

Articolul 10

Protecția socială a copiilor/elevilor/tinerilor din învățământul special și special integrat se realizează în conformitate cu legislația în vigoare privind protecția socială a persoanelor cu dizabilități.

Articolul 11

Învățământul special și special integrat din România este gratuit, în conformitate cu prevederile legale.

Articolul 12

Învățământul special din România este organizat, de regulă, ca învățământ cu frecvență. În funcție de necesitățile locale, acesta se poate organiza și sub alte forme, stabilite prin metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Articolul 13

Prevederile legale în vigoare privind organizarea și funcționarea generală a învățământului din România sunt valabile și pentru învățământul special, dacă nu sunt menționate expres prevederi specifice prin prezentul regulament sau prin alte acte normative.

Capitolul II

Concepte și principii

Articolul 14

În înțelesul prezentului regulament, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- a)** deficiență - absența, pierderea sau alterarea unei structuri ori a unei funcții (leziune anatomică, tulburare fiziologică sau psihologică) a individului, rezultând în urma unei maladii, unui accident sau unei perturbări, care îl împiedică să participe normal la activitate în societate;
- b)** educație specială - ansamblul proceselor de punere în aplicare a programelor, activităților de învățare și asistență complexă de recuperare-compensare (psihoterapeutică, medicală, socială, culturală) adaptate persoanelor care nu reușesc independent să atingă, temporar sau pe toată durata școlarizării, un nivel de dezvoltare corespunzător vârstei, pentru formarea competențelor de bază în vederea pregătirii pentru viața de adult;
- c)** școală specială - unitatea de învățământ în care se asigură de către profesori specializați educație și intervenție psihopedagogică persoanelor cu diferite tipuri și grade de dizabilități/deficiențe;
- d)** cerințe educaționale speciale (CES) - necesități educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe /dizabilități sau tulburări/dificultăți de învățare ori de altă natură, precum și o asistență complexă (medicală, socială, educațională etc.);
- e)** integrare (școlară) - procesul de adaptare a persoanei cu CES la normele și cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor relații afective pozitive cu membrii grupului școlar (grupă/clasă) și de desfășurare cu succes a activităților școlare;
- f)** incluziune (școlară) - procesul permanent de îmbunătățire a serviciilor oferite de unitățile de învățământ pentru a cuprinde în procesul de educație toți membrii comunității, indiferent de caracteristicile, dezavantajele sau dificultățile acestora;
- g)** școală incluzivă - unitatea de învățământ în care se asigură o educație pentru toți copiii și reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare și segregare. Copiii/Elevii din aceste unități de învățământ beneficiază de toate drepturile și serviciile educaționale, psihoterapeutice, medicale și sociale, conform principiilor incluziunii sociale, echității și al asigurării egalității de șanse;
- h)** adaptare curriculară - corelarea conținuturilor componentelor curriculumului național cu posibilitățile elevului cu CES, din perspectiva finalităților procesului de adaptare și de integrare școlară și socială a acestuia;
- i)** profesor itinerant și de sprijin - cadrul didactic cu studii superioare în domeniul psihopedagogic care desfășoară activități de învățare, stimulare, compensare și recuperare cu persoanele cu CES integrate în unitățile de învățământ de masă, în colaborare cu toți factorii implicați;

- j)** plan de servicii personalizat - modalitatea de programare și coordonare coerentă a resurselor și serviciilor individualizate pentru copiii/elevii/tinerii cu CES integrați în unități de învățământ de masă, focalizată pe nevoile de dezvoltare ale acestora;
- k)** program de intervenție personalizat - un instrument de proiectare și implementare a activităților educațional-terapeutice utilizat pentru eficientizarea activităților de intervenție și atingerea finalităților prevăzute în planul de servicii personalizat;
- l)** centrul județean/al municipiului București de resurse și de asistență educațională (CJRAE/CMBRAE) - unitate conexă a învățământului preuniversitar, cu personalitate juridică, coordonată metodologic de inspectoratul școlar, care desfășoară servicii de asistență psihopedagogică pentru părinți, copii, cadre didactice și care coordonează, monitorizează și evaluează, la nivel județean și al municipiului București, activitatea și serviciile educaționale oferite de către centrele logopedice interșcolare și cabinetele logopedice, centrele și cabinetele de asistență psihopedagogică, mediatorii școlari;
- m)** certificat de orientare școlară și profesională - document/act oficial eliberat de către CJRAE/CMBRAE, conform prevederilor cuprinse în **Legea nr. 1/2011**, care precizează diagnosticul/deficiența și orientează copiii, elevii și tinerii cu CES în învățământul de masă sau în învățământul special;
- n)** incapacitate - limitări funcționale cauzate de disfuncționalități (deficiențe) fizice, intelectuale sau senzoriale, de condiții de sănătate ori de mediu și care reduc posibilitatea individului de a realiza o activitate (motorică sau cognitivă) ori un comportament;
- o)** handicap - dezavantaj social rezultat în urma unei deficiențe ori incapacități și care limitează sau împiedică îndeplinirea de către individ a unui rol așteptat de societate;
- p)** dizabilitate - rezultatul sau efectul unor relații complexe dintre starea de sănătate a individului, factorii personali și factorii externi care reprezintă circumstanțele de viață ale acestui individ. Datorită acestei relații, impactul diverselor medii asupra aceluiași individ, cu o stare de sănătate dată, poate fi extrem de diferit. "Dizabilitatea" este termenul generic pentru afectări, limitări ale activității și restricții de participare, conform Clasificării internaționale a funcționării, dizabilității și sănătății;
- q)** CIF - Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății - document elaborat de Organizația Mondială a Sănătății, Geneva, 2001;
- r)** afectare - o pierdere sau o anormalitate a structurii corpului ori a unei funcții fiziologice (inclusiv funcțiile mintale). Prin noțiunea de "anormalitate" se înțelege aici variațiile semnificative de la norma stabilită statistic (adică o deviație de la media populației stabilită conform normelor standard măsurate), iar această noțiune trebuie utilizată exclusiv în acest sens, conform CIF;
- s)** funcționare - termen generic pentru funcțiile organismului, structurile corpului, activități și participare. Acestea denotă aspectele pozitive ale interacțiunii dintre individ (care are o problemă de sănătate) și factorii contextuali în care se regăsește (factori de mediu și personali) - conform CIF;
- ș)** adaptare curriculară - corelarea conținuturilor componentelor curriculumului național cu posibilitățile elevului cu CES sau alte tipuri de cerințe educative, din perspectiva finalităților procesului de adaptare și de integrare școlară și socială a acestuia;
- t)** educație incluzivă - proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor persoanelor din cadrul unei comunități;
- ț)** școala profesională specială - instituție școlară care prin organizarea și desfășurarea procesului de predare-învățare-evaluare facilitează integrarea socioprofesională a elevilor prin certificarea calificărilor profesionale;
- u)** liceu special - unitate de învățământ care organizează și desfășoară procesul de predare-învățare-evaluare în mod special pentru elevii/tinerii cu deficiențe senzoriale și motorii;
- v)** centru de educație specială, centru de resurse și asistență educațională, centru de zi, centru de pedagogie curativă și alte tipuri de centre - unități de învățământ organizate de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului sau de către organizații neguvernamentale în parteneriat cu Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, care au ca scop și finalitate recuperarea, compensarea, reabilitarea și integrarea școlară și socială a diferitelor categorii de copii/elevi/tineri cu CES. Acestea sunt considerate alternative de educație specială al căror conținut poate fi fundamentat și pe anumite pedagogii experimentale (Montessori, Freinet, Waldorf etc.);
- w)** atelier protejat - spațiul adaptat nevoilor persoanelor cu CES/dizabilități, în care acestea desfășoară activități de dezvoltare și perfecționare a abilităților, în vederea integrării în viața activă a tinerilor; poate funcționa în locații din comunitate, în centre de zi, în centre rezidențiale sau în unități de învățământ special.

Capitolul III

Scopul, specificul și obiectivele învățământului special și special integrat

Articolul 15

Scopul educației speciale și speciale integrate este învățarea, educarea, reabilitarea, recuperarea, adaptarea și integrarea școlară, profesională și socială a copiilor/elevilor/ tinerilor cu CES sau cu alte tipuri de cerințe educaționale.

Articolul 16

(1) Parte integrantă a sistemului național de învățământ, educația specială și specială integrată este recunoscută ca o responsabilitate a tuturor persoanelor care lucrează în învățământ, este accesibilă, flexibilă și comprehensivă și are caracter național.

(2) Educația specială și specială integrată este practică de către cadre didactice calificate specializate și devotate activității de învățământ cu copiii cu CES.

Articolul 17

Educația școlară a copiilor cu CES trebuie să corespundă nevoilor de dezvoltare ale copiilor, prin evaluarea adecvată a potențialului de dezvoltare și prin asigurarea reabilitării/recuperării și compensării deficiențelor ori tulburărilor, dificultăților de învățare.

Articolul 18

Educația specială și specială integrată trebuie să îi ajute pe copiii/elevii cu CES sau alte tipuri de cerințe educaționale să atingă nivelul posibil de dezvoltare individuală cât mai aproape de dezvoltarea normală, prin acumularea experienței necesare învățării școlare și sociale, formarea abilităților necesare învățării în școală, însușirea cunoștințelor, formarea priceperilor și a deprinderilor funcționale utile integrării sociale, profesionale și vieții culturale în comunitate și asigurarea șanselor și a condițiilor pentru continuarea pregătirii școlare pe diferite trepte de învățământ.

Articolul 19

Pe timpul școlarizării, copiii cu CES au acces la toate resursele educaționale și de reabilitare/recuperare psihointelectuală, medicală și socială, la alte servicii de intervenție specifice, necesare și disponibile în comunitate sau în unități specializate, inclusiv în cele de învățământ special și special integrat.

Articolul 20

Organizarea și funcționarea învățământului special au la bază următoarele obiective:

- a) prevenirea sau depistarea precoce a deficiențelor, incapacităților și a handicapurilor;
- b) intervenția educațională timpurie;
- c) abordarea globală și individualizată a copilului cu CES sau alte tipuri de cerințe educaționale; acest aspect se referă la identificarea, valorificarea și stimularea tuturor capacităților și disponibilităților cognitive, de limbaj, psihomotorii, afectiv-relaționale și social-adaptativ existente sau potențiale;
- d) accesul la educație al tuturor copiilor cu CES sau alte tipuri de cerințe educaționale;
- e) egalizarea șanselor;
- f) asigurarea educației de calitate similară celei oferite copiilor de aceeași vârstă din școlile de masă;
- g) asigurarea educației de calitate specializată, adecvată particularităților specifice tipului și gradului de deficiență ale fiecărei persoane și în concordanță cu planurile-cadru și cu programele școlare aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului;
- h) asigurarea serviciilor și a structurilor de sprijin necesare în funcție de amploarea, intensitatea și specificul CES ale fiecărui copil;
- i) cooperarea și parteneriatul în educația specială și specială integrată;
- j) cooperarea și parteneriatul dintre instituțiile care oferă servicii de educație specială și autoritățile locale.

Partea a II-a

Organizarea învățământului special și special integrat

Capitolul IV

Structura învățământului special și special integrat

Articolul 21

Învățământul special se organizează și se desfășoară în instituții de stat și de profil.

Articolul 22

(1) Învățământul special și special integrat din România este parte componentă a sistemului național de învățământ și cuprinde:

- a) grădinițe speciale (care pot cuprinde și grupe de intervenție timpurie);
- b) grupe de grădiniță specială organizate în școlile speciale;
- c) școli speciale pentru toate tipurile și gradele de deficiențe/dizabilități;

- d)** grupe/clase de copii/elevi cu tulburări din spectrul autist;
 - e)** unități de învățământ special profesional;
 - f)** licee speciale;
 - g)** centre școlare speciale;
 - h)** clase/școli postliceale speciale;
 - i)** centre de zi din centre școlare pentru educație incluzivă;
 - j)** centre de educație specială;
 - k)** centre de pedagogie curativă;
 - l)** grupe/clase de copii/elevi cu deficiențe senzoriale multiple (surdocecitate);
 - m)** școli de reeducare pentru elevii cu deficiențe comportamentale;
 - n)** clase organizate în spitale, preventorii și penitenciare;
 - o)** centre de zi pentru educație/dezvoltare timpurie;
 - p)** ateliere protejate.
- (2)** Unitățile de învățământ special vor avea, de regulă, cantine școlare și, după caz, internate școlare.
- (3)** În învățământul special integrat pot funcționa:
- a)** grupe de grădiniță specială integrate în grădinițele de masă;
 - b)** clase speciale compacte integrate în școlile de masă;
 - c)** grupe de elevi cu CES integrate în școlile de masă;
 - d)** elevi cu CES integrați individual în școlile/grădinițele de masă;
 - e)** clase speciale de profesionalizare integrate în școli de masă, în licee și în grupuri școlare din învățământul de masă;
 - f)** grupe/clase de copii/elevi infestați cu virusul HIV;
 - g)** centre județene logopedice;
 - h)** centre școlare pentru educație incluzivă;
 - i)** centre județene de asistență psihopedagogică;
 - j)** centre județene de resurse pentru educație incluzivă;
 - k)** centre județene/al municipiului București de resurse și de asistență educațională.

Articolul 23

Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului aprobă înființarea de tipuri de unități și instituții de învățământ special, în funcție de necesitățile societății și de cerințele minorităților naționale, în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 24

În vederea realizării acțiunii de integrare a copiilor/elevilor cu CES în școala/grădinița de masă, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, prin inspectoratele școlare județene/Inspectoratul Școlar al Municipiului București, poate dispune:

- a)** înființarea sau desființarea unităților școlare speciale;
- b)** transformarea unor unități de învățământ special în școli integratoare;
- c)** transformarea unor școli de masă în școli integratoare;
- d)** transformarea unor unități de învățământ special în centre școlare pentru educație incluzivă;
- e)** înființarea unor alternative educaționale: centre de educație specială, centre de pedagogie curativă, centre de zi din centre școlare pentru educație incluzivă etc.

Articolul 25

Înființarea, desființarea sau transformarea unor unități de învățământ special se face în condițiile legii, cu respectarea prevederilor stipulate de legislația internațională în vigoare referitoare la protecția specială și drepturile copilului cu CES.

Articolul 26

Învățământul special și special integrat cuprinde următoarele forme de învățământ:

- a)** învățământ cu frecvență;
- b)** învățământ cu frecvență redusă;
- c)** învățământ la domiciliu.

Articolul 27

Învățământul special obligatoriu pentru elevii cu CES este, de regulă, învățământ de zi, cu excepția situațiilor speciale, prevăzute de prezentul regulament sau de alte acte normative, precizate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Articolul 28

Inspectoratele școlare aprobă organizarea unor clase speciale constituite din elevi cu CES care nu au putut absolvi până la vârsta de 14 ani primele 5 clase ale învățământului general obligatoriu. Aceste clase funcționează ca învățământ cu frecvență sau cu frecvență redusă, pe lângă unități de învățământ special și special integrat, cu efective de 4-12 elevi, în funcție de gradul deficienței.

Articolul 29

Copiii/Elevii cu CES școlarizați prin formele de învățământ special integrat beneficiază de toate drepturile stipulate de legislația în vigoare privind protecția specială a copilului, precum și de programe de compensare, recuperare, reabilitare, terapie din învățământul special, care au ca finalitate reabilitarea și integrarea școlară și socială.

Articolul 30

În cadrul învățământului special și special integrat se organizează unități-pilot, experimentale și de aplicație, cu aprobarea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Capitolul V

Funcțiile didactice, didactice auxiliare și nedidactice

Articolul 31

Funcțiile didactice din învățământul special, centrele și cabinetele de asistență psihopedagogică, centrele logopedice interșcolare, cabinetele școlare și din comisiile de expertiză complexă sunt cele prevăzute de legislația în vigoare.

Articolul 32

Personalul didactic auxiliar este format din:

- a) bibliotecar, documentarist, redactor;
- b) informatician;
- c) laborant;
- d) tehnician;
- e) pedagog școlar;
- f) instructor de educație extrașcolară;
- g) asistent social;
- h) corepetitor;
- i) mediator școlar;
- j) secretar;
- k) administrator financiar (contabil);
- l) instructor-animador;
- m) administrator de patrimoniu;
- n) medic școlar;
- o) asistent medical.

Articolul 33

Personalul nedidactic este format din:

- a) magaziner, achizitor, funcționar administrativ sau alte posturi cu atribuții similare - un post la 75 de elevi în școlile cu internat și un post la 100 de elevi în celelalte școli;
- b) bucătar, muncitor bucătărie - un post la 75 de mese servite la școlile cu internat (excluzând gustările de la orele 10,00 și 17,00) și un post la 100 de mese servite în celelalte unități;
- c) spălătoreasă, lenjereasă, infirmieră, frizer, cizmar, muncitor calificat (inclusiv pentru lucrări de întreținere), muncitor necalificat - un post la 30 de elevi pentru școlile cu internat și un post la 50 de elevi pentru celelalte unități;
- d) fochist (muncitor calificat) - un post pe tură pentru unitățile care au centrală proprie (inclusiv pentru lucrări de întreținere);
- e) îngrijitor - un post la 250 m² suprafață de curățenie pentru școlile de elevi cu deficiențe de vedere și cu deficiențe severe, profunde și/sau asociate; un post la 450 m² suprafață de curățenie pentru celelalte unități școlare speciale;
- f) supraveghetor de noapte - un post la două clase de elevi interni;
- g) portar, paznic - un post pe tură la fiecare punct de pază stabilit de organele de poliție (aceștia pot fi înlocuiți de personal din cadrul poliției comunitare);
- h) șofer, tractorist, vizitiu - un post pentru fiecare vehicul din dotare (fie mașină, fie vehicul cu tracțiune mecanică sau animală);

i) personal pentru gospodăriile anexe:

1. un post pentru 10-40 de animale (porcine, bovine, cabaline, ovine etc.);
2. două posturi pentru 41-80 de animale;
3. 3 posturi pentru peste 80 de animale;
4. un post pentru 1-3 ha suprafață arabilă;
5. două posturi pentru 3-10 ha suprafață arabilă;
6. 3 posturi pentru peste 10 ha suprafață arabilă.

Capitolul VI

Planurile de învățământ, programele și metodologiile didactice

Articolul 34

Învățământul special și special integrat dispune de planuri de învățământ, de programe școlare, de programe de asistență psihopedagogică, de manuale și de metodologii didactice alternative, adaptate tipului și gradului de dizabilitate, aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Articolul 35

(1) Conținutul învățământului special și special integrat se reglementează prin:

a) curriculum specific pentru învățământul special;

b) curriculumul școlii de masă adaptat pentru învățământul special integrat;

c) metodologii și ghiduri specifice, elaborate și aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(2) Conținuturile învățământului special și special integrat, demersurile didactice, precum și pregătirea și formarea personalului care își desfășoară activitatea în domeniul educației copiilor cu CES sunt stabilite prin metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Articolul 36

Metodologiile didactice utilizate în învățământul special și special integrat sunt adaptate tipului și gradului deficienței/dizabilității, nivelului și potențialului individual de dezvoltare, precum și specificului de învățare la copiii cu CES. În activitatea curentă de educație specială strategiile și metodologiile didactice vizează diferențierea și individualizarea demersului educațional, introducerea unor noi abordări ale procesului învățării și utilizarea flexibilă a tuturor resurselor disponibile.

Articolul 37

Planurile de învățământ pentru învățământul special, valabile pentru structurile școlare prevăzute de prezentul regulament, cuprind, la toate nivelurile de învățământ special, discipline obligatorii și opționale grupate în arii curriculare. Planul de învățământ precizează disciplinele/ obiectele de studiu, numărul de ore alocate, precum și activitățile specifice de intervenție, alte activități educaționale prevăzute pentru fiecare clasă, activități cu grupe de copii/elevi sau de muncă individuală, însoțite de timpul afectat fiecăruia.

Articolul 38

(1) Programele școlare sunt elaborate pe niveluri de învățământ special - preșcolar, primar, gimnazial, profesional, pe tipuri de deficiență/dizabilitate, la toate disciplinele de învățământ, precum și la terapiile specifice.

(2) În instituțiile și structurile de învățământ special și special integrat care utilizează planul de învățământ de la școala de masă se aplică programele școlare și manualele corespunzătoare acestui plan de învățământ, adaptate tipului de deficiență/dizabilitate.

(3) Pentru clasele de copii cu CES care nu pot urma curriculumul de masă se elaborează planuri de învățământ, programe școlare, manuale și auxiliare școlare specifice aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Articolul 39

Comisiile interne de evaluare continuă recomandă adaptarea unui plan de învățământ sau a unei programe școlare ori pot stabili un anumit plan de învățământ, dintre cele în vigoare pentru învățământul special și special integrat, pentru a fi aplicat la o anumită grupă/clasă de învățământ special și special integrat pentru un grup de copii/elevi cu CES ori pentru copiii/elevii/tinerii integrați individual. Acest curriculum va fi specificat în documentele școlare (catalog, registru matricol, portofoliu educațional).

Articolul 40

Comisia Națională pentru Educație Specială elaborează standarde specifice pentru evaluarea conținutului procesului de educație și învățare din învățământul special.

Articolul 41

Parcursul conținuturilor de învățare pe perioada școlară se realizează de fiecare cadru didactic prin proiectarea didactică a planificărilor curriculare, după caz, precum și prin aplicarea și realizarea unor programe de intervenție personalizate.

Articolul 42

(1) În învățământul special și special integrat se utilizează manuale școlare aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, precum și manuale alternative, adaptate tipului și gradului de dizabilitate, selectate inclusiv prin concurs la nivel național.

(2) Comisiile interne de evaluare continuă pot recomanda, în funcție de situație și de evoluția școlară individuală a fiecărui copil/elev cu CES, unul sau mai multe manuale corespunzătoare programelor analitice utilizate.

(3) Fiecare cadru didactic din învățământul special are dreptul de a recomanda elevilor un anumit manual, inclusiv manualele utilizate în învățământul obișnuit.

Articolul 43

Activitatea instructiv-educativă specifică de reabilitare/recuperare și compensare din grupele/clasele de învățământ special și special integrat se organizează, la clasă, în conformitate cu prevederile legale generale privind organizarea și funcționarea prin intermediul planificărilor curriculare și a proiectelor didactice.

Capitolul VII

Organizarea internă a activității învățământului special și special integrat

Articolul 44

(1) Unitățile de învățământ special și special integrat se organizează, de regulă, pe tipuri de deficiențe/categorii de CES: deficiențe intelectuale, fizice, motorii și neuromotorii, senzoriale (auditive sau vizuale), socioafective și de comportament sau deficiențe asociate.

(2) Organizarea școlarizării speciale pe grade de deficiență - moderată, severă și profundă, la copiii/elevi cu deficiențe asociate, se poate face prin unități școlare separate, prin grupe/clase în aceeași unitate școlară specială sau prin integrare într-o unitate de învățământ de masă.

Articolul 45

În funcție de condițiile existente se pot înființa și pot funcționa unități de învățământ special care cuprind și secții de învățământ profesional, liceal, postliceal, cu o conducere unică.

Articolul 46

Modul de organizare a unităților de învățământ special și special integrat este similar învățământului de masă, cu excepțiile prevăzute de prezentul regulament sau alte precizări elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Articolul 47

(1) Inspectoratele școlare, în cooperare cu autoritățile administrației publice locale, asigură condițiile necesare ca elevii cu CES să frecventeze cursurile preșcolare, primare și gimnaziale, de regulă în localitățile în care aceștia domiciliază, cu satisfacerea cerințelor de educație adaptată și de intervenție specifică prin reabilitare /recuperare prin acordarea tuturor serviciilor de sprijin și de asistență educațională.

(2) În situația în care în localitatea de domiciliu nu există o unitate de învățământ special potrivită cu tipul și gradul deficienței/dizabilității, iar copilul/elevul/tânărul respectiv are orientare școlară spre o astfel de unitate de învățământ, atunci el va fi școlarizat de cea mai apropiată unitate de învățământ special de profil.

Articolul 48

(1) Inspectoratele școlare, direcțiile și autoritățile administrației publice locale, cu sprijinul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, al agenților economici, al comunităților locale, al societăților de binefacere, al organizațiilor neguvernamentale și al altor persoane juridice sau fizice, asigură serviciile necesare pentru transport cu microbuze școlare, masă și cazare pentru elevii cu CES care frecventează cursurile școlare într-o altă localitate. În cazul copiilor/elevilor cu dificultăți de autonomie locomotorie se asigură, după caz, și transportul în cadrul aceleiași localități.

(2) Unitățile de învățământ (special, special integrat sau obișnuit) asigură facilitățile și serviciile necesare de ordin ambiental, inclusiv privind accesul în instituție, în raport cu nevoile respectivelor categorii de copii/elevi /tineri cu CES.

Articolul 49

Modalitățile de organizare a școlarizării speciale - prin unități speciale sau grupe/clase speciale (din punctul de vedere al duratei rămânerii în școală, pentru toate nevoile de învățământ special) - sunt:

- a) școlarizarea în regim de zi;
- b) școlarizarea în regim de zi cu internat săptămânal;
- c) școlarizarea în regim de internat semestrial.

Articolul 50

- (1) Grupa/clasa specială se organizează pentru copiii/elevii cu CES sau alte tipuri de cerințe educaționale în baza deciziei comisiei de evaluare, orientare școlară și profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE.
- (2) Organizarea, planul de învățământ și programele analitice ale grupelor/claselor speciale sunt flexibile și adaptate la necesitățile de progres școlar și social pentru fiecare dintre copiii/elevii în cauză.
- (3) Grupa/clasa specială funcționează în interacțiune cu unitatea școlară pe lângă care este organizată. Obiectivul organizării și funcționării claselor/grupelor speciale, cu prioritate la nivelul învățământului preșcolar și primar, este integrarea/reintegrarea copiilor/elevilor cuprinși în grupe/clase din unități școlare obișnuite.
- (4) Grupele/clasele speciale sunt constituite, de regulă, la nivelul preșcolar și primar din copii/elevi care nu au mai fost cuprinși în unități de învățământ de masă sau care provin din unități de învățământ special și special integrat.
- (5) Participarea unui copil/elev la activitățile unei grupe/clase speciale poate fi și alternată cu frecventarea tuturor activităților de la o grupă/clasă obișnuită (alternarea unor zile ori săptămâni) și/sau parțială pe parcursul unei zile (anumite activități se desfășoară în grupa/clasa specială, iar altele în grupa/clasa obișnuită).
- (6) Frecventarea grupe/clasei obișnuite se face la activitățile pe care copiii/elevii cu CES le pot realiza cu succes (de exemplu, exerciții pentru dezvoltarea fizică, abilități/dexterități manuale, activități de educație plastică, activități extrașcolare).

Articolul 51

Încadrarea grupelor/claselor speciale se face în mod similar cu sistemul învățământului special cu cadre didactice calificate și/sau specializate pentru educația specială, conform legislației în vigoare.

Articolul 52

Integrarea școlară individuală a copiilor/elevilor/tinerilor cu CES în grupe/clase obișnuite de învățământ se realizează planificat și gradual, având asigurate servicii de sprijin și asistență educațională psihopedagogică corespunzătoare.

Articolul 53

- (1) "Grupa/clasa integratoare" se constituie pentru integrarea a 2-4 elevi cu deficiențe/dizabilități într-o grupă /clasă din învățământul preșcolar, primar sau gimnazial din învățământul de masă.
- (2) Efectivul grupe/clasei integratoare este redus față de media efectivelor obișnuite, de regulă cu câte 2-3 copii /elevi pentru fiecare copil cu CES.

Articolul 54

- (1) Copiii, elevii și tinerii cu CES, integrați în învățământul de masă, beneficiază de suport educațional prin cadre didactice de sprijin/itinerante.
- (2) Organizarea serviciilor de sprijin educațional se face de către CJRAE/CMBRAE și se reglementează prin metodologii specifice elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.
- (3) Copiii, elevii și tinerii cu CES școlarizați în unitățile de învățământ special sau de masă, inclusiv cei școlarizați în alt județ decât cel de domiciliu, beneficiază de asistență socială constând în asigurarea alocației zilnice de hrană, a rechizitelor școlare, a cazarmamentului, a îmbrăcăminte și a încălțăminte în cuantum egal cu cel pentru copiii aflați în sistemul de protecție a copilului, precum și de găzduire gratuită în internate sau centre de asistare pentru copiii cu CES din cadrul direcțiilor generale județene/a municipiului București de asistență socială și protecția copilului.
- (4) Copiii/elevii cu CES din unitățile școlare obișnuite au acces la resursele de educație specială și de reabilitare /recuperare din unitățile de învățământ special și special integrat.

Articolul 55

- (1) Durata calificării profesionale a elevilor/tinerilor cu CES prin școli profesionale speciale sau clase din școli profesionale speciale (inclusiv cele din unități de învățământ de masă) este de 3-4 ani.
- (2) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului poate aproba organizarea de programe educaționale de tip "a doua șansă" în vederea promovării învățământului primar pentru persoanele care depășesc cu 4 ani vârsta corespunzătoare clasei și care nu au absolvit acest nivel de învățământ până la vârsta de 14 ani.

Articolul 56

- (1) Accesul elevilor/tinerilor cu deficiențe/ dizabilități pe diferite trepte de învățare postobligatorii se face în funcție de capacitatea acestora de învățare.
- (2) La încheierea studiilor gimnaziale, elevii absolvenți ai învățământului obligatoriu special pot continua educația școlară prin învățământ tehnologic/profesional special, școli profesionale speciale. Înscrierea acestor elevi în învățământul profesional special se face pe baza certificatului de expertiză și orientare școlară emis de comisia de expertiză complexă din cadrul CJRAE.

(3) Elevii care se exceptează de la susținerea evaluării naționale sau care nu o promovează la încheierea studiilor gimnaziale, absolvenți ai învățământului obligatoriu special, pot continua educația școlară prin licee tehnologice cu clase speciale.

(4) Înscrierea acestor elevi în licee tehnologice cu clase speciale se face pe baza foii matricole, a unei adeverințe eliberate de școala pe care a absolvit-o.

Articolul 57

Participarea elevilor cu CES la examenele care marchează accesul la trepte de învățământ care conduc la învățământul universitar, la evaluarea națională, la bacalaureat, la examenele de admitere la facultate ori la unele examene de diferență se face prin asigurarea condițiilor de egalitate a șanselor și prin adaptarea procedurilor de examinare, stipulate în toate metodologiile de admitere în vigoare.

Articolul 58

(1) Alternativele educaționale funcționează pe baza evaluării și a validării de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, atât în unitățile de învățământ special și special integrat, cât și în alte tipuri de unități de învățământ.

(2) Pot funcționa structuri alternative de învățământ special de tipul:

- a) centre de educație specială, pentru asigurarea intervenției specializate precoce, a intervenției multidisciplinare/ multiprofesionale de zi sau pentru facilitarea accesului la educație preșcolară și școlară în comunitate a unor categorii de copii excluși anterior de la învățământ;
- b) centre de educație preventivă, de regulă pentru copii/tineri cu tulburări socioafective și de comportament;
- c) centre de pedagogie curativă;
- d) centre de resurse și de asistență educațională, pentru învățământ special și special integrat, centre școlare pentru educație incluzivă.

Articolul 59

Efectivele grupelor și claselor de învățământ special (în grupe/clase de grădiniță ori școală specială sau în clase/grupe speciale din unități școlare obișnuite) sunt:

- a) efectivele grupelor/claselor de copii/elevi cu deficiențe moderate sau ușoare sunt de 8-12 copii/elevi, atât în unitățile de învățământ special, cât și în școlile integratoare;
- b) efectivele grupelor/claselor speciale constituite din copii/elevi cu deficiențe severe, profunde și multiple sunt de 4-6 copii/elevi;
- c) efectivele grupelor/claselor speciale constituite din copii/elevi cu deficiențe senzoriale asociate (surdocecitate) sau cu deficiențe senzoriale asociate cu alte tipuri de deficiențe sunt de 2-4 copii/elevi;
- d) în situații excepționale, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului poate aproba înființarea de clase cu efective mai reduse.

Articolul 60

Grupele și clasele de învățământ special și special integrat sunt, de regulă, mixte. Acestea cuprind băieți și fete.

Articolul 61

(1) Pentru copii cu boli cronice se organizează, după caz, grupe sau clase în cadrul unităților sanitare în care sunt internați. Acestea sunt cuprinse în structura unei unități școlare speciale ori a uneia obișnuite din localitate sau din apropierea acesteia.

(2) Pentru copiii/elevii și tinerii cu boli cronice sau cu boli care necesită perioade de spitalizare mai mari de 4 săptămâni se organizează, după caz, grupe sau clase în cadrul unităților sanitare prevăzute la alin. (1).

(3) Pentru copiii, elevii și tinerii care, din motive medicale sau din cauza unei dizabilități, sunt nedeplasabili se organizează școlarizarea la domiciliu, pe o perioadă determinată.

(4) Școlarizarea la domiciliu, respectiv înființarea de clase sau de grupe în spitale se fac de către inspectoratul școlar, la propunerea CJRAE/CMBRAE, conform unei metodologii-cadru elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Articolul 62

Integrarea școlară a copiilor cu CES din cadrul minorităților naționale se realizează corespunzător prevederilor prezentului regulament, cu respectarea prevederilor [Legii nr. 1/2011](#) sau a altor acte normative din domeniul învățământului, inclusiv în ceea ce privește cuprinderea copiilor cu CES în unități de învățământ cu predare în limba minorităților naționale.

Articolul 63

Activitatea instructiv-educativă, de reabilitare/recuperare și compensare din unitățile și grupele/clasele de învățământ special și special integrat se organizează în conformitate cu prevederile legale generale privind organizarea și funcționarea învățământului la nivel de instituții școlare, corespunzător prevederilor planurilor de învățământ.

Articolul 64

Procesul de învățământ de educație specială și specială integrată se realizează prin lecții, lucrări practice în cabinete, laboratoare sau ateliere școlare, activități complementare de educație terapeutică complexă și integrată realizată de învățători-educatori și profesori-educatori și activități de intervenție specifică, de reabilitare /recuperare, desfășurate de profesori specialiști în cabinete special amenajate, practică în producție, la școala profesională, activități extrașcolare și/sau în afara școlii.

Articolul 65

- (1) Organizarea internă a activității din fiecare unitate de învățământ special și special integrat este stipulată prin regulamentul intern al respectivei unități de învățământ. Regulamentul intern este un document școlar obligatoriu. Acesta se elaborează în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentului regulament.
- (2) Regulamentul intern respectă cadrul legislativ general, dar reflectă și particularitățile specifice unității școlare speciale, condițiile locale etc.
- (3) Regulamentul intern stabilește normele generale, cu caracter obligatoriu pentru întregul personal al unității, precum și normele specifice pe compartimente și domenii de activitate.

Articolul 66

- (1) Planificarea activității educative, de învățare, reabilitare, terapeutice este structurată prin planurile manageriale, anuale și semestriale, avizate de consiliul de administrație și/sau de consiliul profesoral.
- (2) Planurile manageriale includ activitățile manageriale generale și pe compartimente/domenii de activitate, precum și proiecte de dezvoltare - reformă la nivelul unității.

Articolul 67

Organizarea și coordonarea activității instituției de învățământ special și special integrat sunt asigurate de consiliul profesoral, de consiliul de administrație și de directorul/directorii unității de învățământ special și special integrat, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

Articolul 68

Orarul activităților școlare este elaborat de o comisie constituită prin decizia directorului, cu respectarea cerințelor psihopedagogiei speciale.

Articolul 69

- (1) În învățământul special și special integrat, durata orei de curs și a activităților realizate de cadre didactice de predare și a activităților de intervenție terapeutică specifică este de regulă de 45 de minute, iar a recreațiilor de 15 minute, cu excepția recreației mari, consecutive celei de-a doua sau a treia ore de curs, care este de 30 de minute.
- (2) Școlile profesionale speciale au ora școlară de 50 de minute, iar pauzele sunt de 10 minute. Pauza mare este de 20 de minute.
- (3) În unitățile și grupele/clasele de învățământ special și special integrat care aplică planuri de învățământ și programe școlare echivalente celor din învățământul obișnuit durata orelor de curs și a pauzelor poate fi identică cu cea din instituțiile similare de învățământ obișnuit.

Articolul 70

- (1) Activitatea școlară în unitățile de învățământ special și special integrat începe, de regulă, dimineața, la ora 8,00. În cazuri justificate, inspectoratele școlare pot aproba schimbarea temporară sau parțială a orei de începere a cursurilor, cu obligația realizării integrale a activităților normate și planificate.
- (2) Activitatea instructiv-educativă din învățământul special se compune din activitățile de predare-învățare și activitățile de terapie (terapie educațională complexă și integrată și terapii specifice de corectare și compensare).
- (3) Activitatea de predare-învățare în învățământul special obligatoriu se desfășoară în programul de dimineață, iar activitatea școlară de terapie educațională complexă și integrată în unitățile de învățământ special se desfășoară în programul de după-amiază.

Articolul 71

- (1) Ordinea, disciplina, supravegherea și securitatea copiilor/elevilor/tinerilor cu deficiențe/dizabilități, în cadrul școlii, al cantinei, al internatului și/sau activitatea extrașcolară se asigură de conducerea școlii, personalul didactic și auxiliar, conform responsabilităților stipulate prin regulamentul intern și graficului de prezență și de activitate zilnică/ săptămânală a personalului la grupă/clasă, atelier, laborator, cantină sau alte spații și alte contexte (planificate și coordonate de unitatea școlară).
- (2) Părinții sau tutorii legali au obligația să însoțească copiii/elevii cu CES la venirea și plecarea de la școală, precum și la venirea și plecarea în vacanță, să delege alte persoane pentru însoțire sau să declare în scris că nu este cazul să îi însoțească.

Capitolul VIII

Orientarea școlară și profesională a copiilor/elevilor cu CES

Articolul 72

(1) Evaluarea, asistența psihoeducațională, orientarea/reorientarea școlară și profesională a copiilor, a elevilor și a tinerilor cu CES se realizează de către CJRAE/CMBRAE, prin serviciile de evaluare și de orientare/reorientare școlară și profesională, pe baza metodologiei elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, acordându-se prioritate integrării în învățământul de masă.

(2) Orientarea școlară și profesională a copiilor/elevilor cu CES se realizează prin serviciile de evaluare și de orientare/reorientare școlară și profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE în baza gradului de deficiență stabilit, în colaborare cu comisia internă de evaluare continuă.

Articolul 73

(1) Comisiile interne de evaluare continuă se organizează și funcționează în cadrul școlilor speciale și al centrelor școlare pentru educație incluzivă, conform metodologiilor elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(2) Comisiile interne de evaluare continuă asigură anual evaluarea psihopedagogică a copiilor/elevilor/tinerilor școlarizați în unitățile de învățământ special și a celor integrați în unitățile de învățământ de masă sau la solicitarea unității de învățământ, a cadrului didactic de la clasă sau a familiei ori întreținătorilor legali ai copilului.

Articolul 74

Expertizarea, evaluarea și diagnosticarea multidisciplinară includ examinarea medicală, psihologică, pedagogică și socială.

Capitolul IX

Înscrierea copiilor/elevilor în învățământul special și special integrat

Articolul 75

În unitățile de învățământ special pot fi înscriși și școlarizați, de regulă, copiii/elevii cu deficiențe/dizabilități medii, severe, grave, profunde, asociate în baza certificatului de orientare din cadrul CJRAE.

Articolul 76

În grupele/clasele integrate în învățământul de masă pot fi înscriși, de regulă, copiii/elevii cu dificultăți/tulburări de învățare, dificultăți de adaptare, de integrare, precum și cei cu deficiențe/dizabilități ușoare sau moderate. O astfel de integrare se realizează și individual.

Articolul 77

Elevii cu CES integrați în învățământul de masă beneficiază de servicii educaționale de sprijin și de asistență psihopedagogică și/sau de alte tipuri de servicii educaționale, după caz, logopedie, kinetoterapie etc.

Articolul 78

(1) În unitățile de reeducare din sistemul penitenciarelor pot fi înscriși elevii cu tulburări de comportament care au săvârșit o infracțiune, dar nu răspund penal, fiind minori.

(2) Școlarizarea minorilor și a adulților din centrele de reeducare, din penitenciarele pentru minori și tineri și din penitenciarele pentru adulți se realizează cu respectarea curriculumului național. Resursa umană necesară pentru școlarizarea acestora este asigurată de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, prin inspectoratele școlare.

(3) Metodologia privind înființarea și funcționarea claselor/unităților de învățământ pentru minori și adulți din cadrul penitenciarelor se elaborează în baza unui protocol al Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului cu Direcția Generală a Penitenciarelor.

Articolul 79

(1) Orientarea școlară și profesională a copiilor/elevilor/tinerilor cu CES se face numai cu acordul familiei/întreținătorilor legali.

(2) Unitatea de învățământ de masă în care este școlarizat copilul/elevul/tânărul cu CES este obligată să îi acorde asistență educațională corespunzătoare nevoilor sale de dezvoltare, fie prin cadrul didactic de sprijin, fie prin programe de intervenție personalizate.

Articolul 80

Copiii/Elevii cu deficiențe severe, profunde și asociate (surdocecitate) sunt orientați spre grupele sau clasele de acest tip din unitățile de învățământ special.

Articolul 81

Înscrierea copiilor/elevilor în învățământul special se face în fiecare an școlar, în perioada 15 august-15 septembrie, cu posibilitatea prelungirii acestui termen.

Articolul 82

Pentru înscrierea copilului într-o școală specială sunt necesare următoarele documente:

- a)** certificatul de expertiză;
- b)** certificatul de evaluare, orientare școlară și profesională emis de comisia de evaluare, orientare școlară și profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE;
- c)** copie de pe actele de identitate ale copilului/elevului și ale părintelui/reprezentantului legal;
- d)** planul de servicii al copilului propus de comisia de evaluare, orientare școlară și profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE;
- e)** documentele necesare stabilirii primirii drepturilor sociale;
- f)** alte documente stabilite prin metodologiile elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Articolul 83

Comisia internă de evaluare continuă din fiecare unitate școlară are obligația de a monitoriza evoluția copilului /elevului/tânărului repartizat de comisia de evaluare și orientare școlară și profesională din cadrul CJRAE /CMBRAE, pentru a propune menținerea elevului în școala/clasa respectivă sau pentru a i se schimba atât diagnosticul, cât și forma de școlarizare.

Articolul 84

(1) Vârsta de înscriere în învățământul special poate fi cu 2-3 ani mai mult decât pentru învățământul de masă. În clasa pregătitoare din școala specială sunt înscriși, de regulă, copiii care au frecventat grădinița, obișnuită sau specială, cei care au întrerupt școala, cei repetenți și cei care nu au frecventat grădinița.

(2) În cazuri excepționale, când copilul nu a fost diagnosticat sau nu a urmat nicio formă de școlarizare până la vârsta de 14 ani, comisiile interne de evaluare continuă din unitățile de învățământ special pot propune comisiei de evaluare și orientare școlară și profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE înscrierea minorului în clasa pregătitoare și continuarea școlarizării până la finalizarea învățământului obligatoriu.

(3) Se pot organiza forme de învățământ special cu frecvență redusă pentru elevi cu CES care au depășit cu mai mult de 4 ani vârsta corespunzătoare clasei. Aceste forme se pot organiza și pentru persoane cu CES nedeplasabile, în vârstă de până la 30 de ani, pe durata învățământului obligatoriu.

(4) Elevul cu CES/alte tipuri de cerințe educaționale cu vârsta peste 16 ani, care nu a putut absolvi învățământul obligatoriu, obișnuit sau special, poate fi înscris într-o unitate de învățământ special profesională, curs de zi, urmând ca în paralel să își completeze cele 9 clase prin forma de învățământ cu frecvență redusă.

(5) Organizarea și funcționarea învățământului cu frecvență redusă pentru copiii/elevii/tinerii cu CES sunt identice cu cele din învățământul de masă, forma frecvență redusă.

Articolul 85

În clasa pregătitoare din învățământul special copiii cu CES sunt înscriși în funcție de tipul și gradul deficienței /dizabilității.

Articolul 86

În celelalte clase speciale, pentru toate categoriile de elevi cu CES, pot fi înscriși:

- a)** elevii care au promovat clasa precedentă;
- b)** elevii declarați repetenți în clasa anterior urmată;
- c)** elevii care au întrerupt școala, dar nu au depășit vârsta clasei cu cel mult 4 ani;
- d)** elevii cu dublă repetenție în școala de masă, cu avizul comisiei de evaluare și orientare școlară și profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE, cu acordul părinților sau al susținătorului legal;
- e)** elevii cu deficiențe dobândite după absolvirea unei/unor clase;
- f)** copiii neșcolarizați sau elevii în situația de abandon școlar.

Articolul 87

Înscrierea copiilor/elevilor cu dificultăți sau cu deficiențe ușoare ori moderate în învățământul de masă se realizează în conformitate cu ROFUIP, pe baza hotărârii comisiei de evaluare și orientare școlară și profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE.

Capitolul X

Transferul elevilor

Articolul 88

(1) Elevii din învățământul special și special integrat se pot transfera la școli, clase sau grupe similare la sfârșitul anului școlar și în vacanța intersemestrială.

(2) Transferarea copiilor/elevilor cu CES dintr-o unitate de învățământ special în altă unitate de învățământ special poate avea loc în următoarele cazuri:

- a)** la solicitarea părinților/tutorilor legali;

- b)** la schimbarea domiciliului părinților/tutorilor legali;
- c)** apariția necesității pentru un copil/elev cu CES de a urma un tratament medical sau de a beneficia de servicii de reabilitare/recuperare care nu pot fi asigurate în localitatea unde este situată unitatea școlară frecventată;
- d)** ameliorarea/compensarea sau agravarea deficienței.

Articolul 89

(1) Transferarea copiilor/elevilor cu CES de la o unitate de învățământ specială la alta de același fel, pe raza localității, județului sau dintr-un județ în altul, se face cu acordul consiliilor de administrație ale celor două unități de învățământ.

(2) Transferarea/Reorientarea copiilor/elevilor de la o unitate de învățământ de un tip la alta de un alt tip, ca tip de dizabilitate și din punctul de vedere al categoriilor de vârstă, sau de la o unitate de învățământ special la una de învățământ de masă și invers se face la propunerea cadrului didactic al grupei/clasei, a psihologului școlar și /sau a părinților/tutorilor legali, în baza certificatului de evaluare și orientare școlară și profesională elaborat de comisia de evaluare și orientare școlară și profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE.

(3) În funcție de evoluția copilului se pot face propuneri de reorientare dinspre școala specială spre școala de masă și invers.

Capitolul XI

Activitatea la grupa și la clasa specială

Articolul 90

Formele de organizare a activității la grupele de grădiniță specială sunt:

- a)** activități obligatorii cu grupa;
- b)** activități la alegere;
- c)** activități de grup/individuale de intervenție specifică;
- d)** activități ludice și distractive;
- e)** activități gospodărești;
- f)** plimbări, excursii și alte activități în afara grădiniței.

Articolul 91

Durata unei activități la grupă, modul de constituire a grupei de intervenție de grădiniță specială și de organizare a activității de intervenție a profesorului psihopedagog și a educatoarei se stabilesc de la caz la caz, precum și la recomandarea comisiei interne de evaluare continuă.

Articolul 92

Cadrele didactice care lucrează la grupa specială de grădiniță au obligația asigurării intervenției psihopedagogice specializate și stimulării precoce a copiilor cu deficiențe, în scopul asigurării șanselor egale de dezvoltare și de acces spre trepte superioare de școlarizare.

Articolul 93

În proiectarea și realizarea lecțiilor și a diverselor activități educaționale la nivelul clasei, personalul didactic dă dovadă de flexibilitate și adaptează situațiile de învățare, strategiile, materialele, metodele, mijloacele și resursele pentru realizarea progresului școlar al fiecărui elev.

Capitolul XII

Evaluarea

Articolul 94

(1) Evaluarea progresului școlar se face continuu, formativ, prin evaluarea secvențială de la fiecare lecție /activitate, precum și evaluarea periodică, sumativă și cea semestrială a activității școlare.

(2) Progresul poate fi evaluat prin probe diverse: chestionarea orală, probe scrise, probe practice, scările de apreciere, verificarea cu ajutorul mașinilor, evaluarea prin proiecte, portofoliul, testul didactic, precum și prin examene. Evaluarea copiilor/elevilor cu CES ține cont de tipul/gradul de dizabilitate a elevului. La evaluare se asigură un timp de lucru mai mare, 30-60 de minute, precum și alte adaptări specifice în vederea elaborării lucrărilor.

(3) Pentru copiii cu deficiențe grave/profunde/asociate, inclusiv surdocecitate, se va utiliza evaluarea funcțională, nu probe standardizate, și se vor utiliza calificative.

(4) În cazul elevilor cu CES, integrați individual sau în grupe/clase în învățământul de masă, se va realiza o evaluare diferențiată în funcție de evoluția proprie a copilului, pe baza unor descriptori de performanță, stabiliți de învățătorul/profesorul clasei și de cadrul didactic de sprijin.

(5) Pentru asigurarea de șanse egale în vederea evaluării, un elev cu dificultăți de învățare beneficiază, în mod obligatoriu, de educație remedială.

Articolul 95

(1) Elevii cu CES care urmează curriculumul din învățământul de masă susțin evaluările prevăzute la [art. 74 din Legea nr. 1/2011](#) în conformitate cu metodologiile specifice învățământului de masă, potrivit curriculumului studiat.

(2) Elevii prevăzuți la alin. (1) beneficiază de adaptări specifice, cum ar fi: asigurarea posibilității de comunicare prin utilizarea sistemului Braille, la elevii nevăzători, respectiv a limbajului mimico-gestual, la elevii cu deficiențe de auz, inclusiv posibilitatea asigurării, după caz, a unui interpret autorizat, mărirea timpului destinat efectuării lucrării scrise de către candidații cu deficiențe motorii sau neuomotorii, care îi împiedică să scrie normal, sau de către cei cu deficiențe vizuale grave, asigurarea scrisului cu caractere mărite la candidații ambliopi, transmiterea prin dictare, la elevii cu anumite deficiențe, a informațiilor corespunzătoare subiectelor de examen afișate/prezentate vizual, realizarea probei scrise prin dictarea conținutului acesteia, de către candidatul cu deficiențe către un profesor asistent etc.

(3) Elevii cu CES care urmează curriculumul de masă adaptat sau curriculumul specific învățământului special pot susține evaluările prevăzute la [art. 74 din Legea nr. 1/2011](#), la solicitarea scrisă a părintelui/tutorei legal instituit.

Capitolul XIII

Activitatea educativă nonformală (extracuriculară și extrașcolară)

Articolul 96

Conținutul educației speciale se completează, la toate nivelurile de organizare a învățământului, cu activități extracurriculare și extrașcolare.

Articolul 97

Activitățile extracurriculare se desfășoară în unitatea specială de învățământ, în unități școlare obișnuite sau combinat, în ambele tipuri de unități și în alte locații. Aceste activități se organizează pentru copiii cu CES/alte tipuri de cerințe educaționale, pe cât posibil împreună cu copiii/elevii voluntari din școala de masă.

Articolul 98

Copiii/Elevii cu CES au acces liber, în condițiile de participare cu șanse egale cu ale celorlalți copii, la toate activitățile extracurriculare organizate în cadrul cluburilor și palatelor copiilor, în tabere școlare, baze sportive, turistice și de agrement ale altor unități care organizează alte activități, beneficiind de drepturile stipulate în legislația în vigoare a învățământului special.

Articolul 99

Se pot organiza activități extrașcolare în colaborare cu asociațiile de profil. Calendarul acestora se întocmește la începutul fiecărui an școlar, se aprobă de către CJRAE și se comunică Comisiei Naționale pentru Educație Specială.

Articolul 100

Participarea copiilor/elevilor cu CES la activitățile extracurriculare este stabilită de comun acord cu corpul profesoral al clasei, cu părinții și elevii.

Articolul 101

În unitățile și structurile de învățământ special se pot organiza activități extracurriculare și ca activități polivalente, sub forma unor cercuri tehnico-aplicative, cultural-artistice, sportive, gospodărești.

Capitolul XIV

Dispoziții tranzitorii și finale

Articolul 102

Finanțarea învățământului special și special integrat se asigură de la consiliile județene/ale sectoarelor municipiului București.

Articolul 103

Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și inspectoratele școlare asigură, în conformitate cu prevederile legale, resursele necesare privind dotarea corespunzătoare a bazei didactico-materiale a unităților și structurilor de învățământ special și special integrat, potrivit specificului procesului de învățare și al necesităților financiare. Sursele de finanțare se pot completa în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

Articolul 104

Normele de încadrare și salarizare a personalului didactic și a celorlalte categorii de personal din instituțiile de învățământ special și special integrat, precum și formele de organizare a ocupării posturilor/catedrelor vacante se stabilesc prin metodologie aprobată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Articolul 105

(1) La încadrarea personalului didactic și la organizarea/desfășurarea activităților de formare a cadrelor didactice din învățământul special și special integrat sunt obligatorii asigurarea cu prioritate a calificării și perfecționării corespunzătoare cu privire la disciplina/disciplinele predată/predate, dar și pregătirea în domeniul psihopedagogiei/educației speciale.

(2) În funcție de cerințele specifice învățării la o anumită categorie de CES, cum ar fi învățarea elevilor surzi, nevăzători sau cu deficiențe senzoriale asociate, perfecționarea personalului didactic include și asimilarea unor limbaje/coduri speciale de comunicare, scrierea Braille la nevăzători ori limbajul gestual/mimico-gestual la copii cu deficiențe de auz.

Articolul 106

Formarea, perfecționarea și încadrarea personalului didactic, de conducere, auxiliar și a personalului nedidactic din învățământul special și special integrat se reglementează prin metodologii și instrucțiuni ale Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, conform legislației în vigoare.

Articolul 107

(1) Evaluarea învățământului special și special integrat se realizează de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, prin serviciul de specialitate, în colaborare cu Comisia Națională pentru Educație Specială, respectiv de către inspectoratele școlare, prin inspectorii școlari de specialitate pentru învățământ special și special integrat din fiecare județ și din municipiul București, pe baza unor criterii specifice comune tipurilor de deficiențe, stabilite la nivel național.

(2) La nivelul fiecărui inspectorat școlar va fi încadrat un inspector școlar de specialitate pentru învățământ special integrat după cum urmează: cu jumătate de normă, pentru județele unde există până la 3 unități de învățământ special și special integrat, și cu normă întreagă pentru județele unde funcționează 3 sau mai mult de 3 unități de învățământ special și special integrat.

Articolul 108

Întocmirea, completarea și elaborarea actelor de studii pentru elevii cu CES se realizează potrivit prevederilor legale aplicabile sistemului de învățământ și reglementărilor Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.